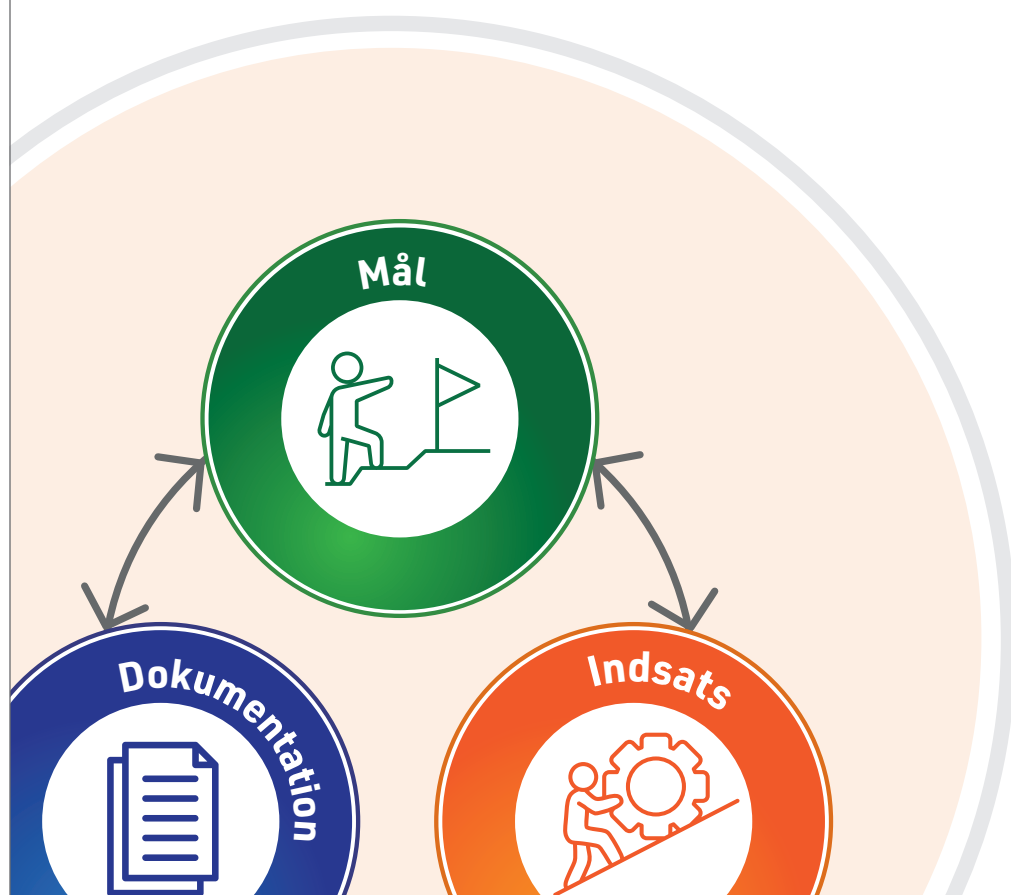

Samarbejde mellem bostøtte, myndighed og tilsyn

Et værktøj til at afklare roller og forventninger
i samarbejdet omkring en borger med
foranstaltningsdom

Samarbejdsværktøj 3

Introduktion

Samarbejdet mellem bostøtte, myndighed og tilsyn

En foranstaltningsdom stiller krav om en målrettet indsats, som på sigt kan føre til, at dommen lempes eller ophæves. Det kræver et tæt samarbejde med borgeren og mellem de fagprofessionelle omkring borgeren.

Samarbejdet mellem bostøtte, myndighed og tilsyn er centralt for indsatsen og har afgørende betydning for, om det lykkes at skabe den nødvendige udvikling.

I praksis kan det være uklart, hvem der gør hvad, og hvad der forventes af de forskellige aktører. Det kan føre til uklar ansvarsfordeling, manglende koordinering og en indsats, der ikke i tilstrækkelig grad understøtter borgerens udvikling og forebygger ny kriminalitet.

Dette værktøj understøtter et fælles møde, hvor fagprofessionelle systematisk arbejder med at afklare roller, forventninger og samarbejde – med fokus på en indsats, der også giver mening for borgeren.

Om samarbejdsværktøjet

Dette er et samarbejdsværktøj, som kan bruges i arbejdet med at styrke samarbejdet omkring en borger med foranstaltningsdom. Værktøjet kan indgå som en del af planlægningen af indsatsen.

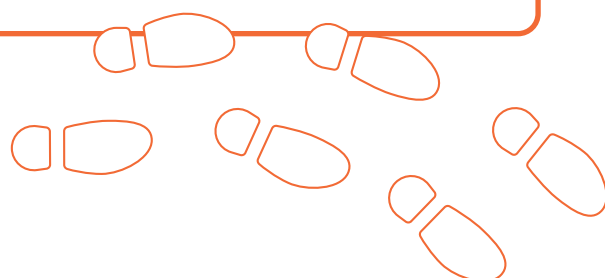
Værktøjet tager udgangspunkt i en konkret borger og er opbygget i tre trin:

- Undersøgelse
- Drøftelse
- Planlægning

Trinene kan gennemføres samlet eller over flere møder.

Værktøjet er udviklet i projektet Domfældte med udviklingshandicap. På VIDEN PÅ TVÆRS kan du finde artikler, videoer, metoder og øvrige værktøjer, som kan understøtte arbejdet:

<https://vpt.dk/projekter/mennesker-med-udviklingshandicap-og-dom>

Gennemgang af samarbejdsværktøjet

Værktøjet tager udgangspunkt i en konkret borger og gennemføres som et fælles møde mellem fagprofessionelle. Formålet er at skabe en fælles retning ved at afklare roller, forventninger og koordinering af indsatsen.

Arbejdet består af en kort individuel forberedelse og et fælles møde på cirka en time.

Værktøjet er bygget op omkring tre trin:

1

Trin 1: Undersøgelse (forberedelse)

Her forbereder hver deltager sig ved at overveje egen rolle, ansvar og forventninger til samarbejdet – herunder hvordan borgerens perspektiv inddrages i arbejdet.

2

Trin 2: Drøftelse (fælles møde)

Her mødes I og deler jeres perspektiver med henblik på at skabe en fælles forståelse af roller, forventninger og samarbejde omkring borgeren.

I drøfter også, hvad I ved om borgerens oplevelse af sin situation, og hvordan borgerens perspektiv kan få en tydeligere plads i samarbejdet.

3

Trin 3: Planlægning (fælles møde)

Her omsætter I jeres drøftelse til konkrete aftaler om, hvordan I vil samarbejde fremover – herunder hvordan borgerens perspektiv løbende inddrages.

Målet er, at I står med klare aftaler om, hvem der gør hvad, hvornår og hvordan I følger op.

Værktøjet fokuserer på tre områder i samarbejdet, hvor der kan opstå uklarheder og udfordringer: Mål, indsats i hverdagen samt dokumentation og videndeling.

På hvert trin er der modeller og spørgsmål og hvor I kan notere stikord. Bagerst i hæftet finder I skrivesider, hvis I har brug for mere skriveplads.

1

Undersøgelse (forberedelse)

Formål

At forberede en drøftelse af roller og forventninger i samarbejdet omkring en borger med foranstaltningsdom.

Trin 1 gennemføres som en kort individuel forberedelse inden mødet.

1. Vælg samarbejdspartner og planlæg mødet

Ræk ud til en relevant samarbejdspartner – fx en medarbejder i bostøtte, en myndighedsrådgiver eller en tilsynsførende – og få aftalt at arbejde med værktøjet med afsæt i en konkret borger.

Aftal herefter et møde, hvor I arbejder med Trin 2 og Trin 3 i værktøjet.

2. Udfyld samarbejdsskemaet

Udfyld skemaet som forberedelse til mødet. Her reflekterer du over din egen rolle, dine forventninger til din samarbejdspartners rolle og inddragelsen af borgeren i samarbejdet.

Skemaet tager udgangspunkt i tre centrale områder: mål, indsats i hverdagen samt dokumentation og viden.

Vær især opmærksom på:

Mål

Hvordan I arbejder med en fælles retning for borgeren – og hvordan dommen, handleplanen (§141), de pædagogiske mål og borgerens egne ønsker hænger sammen.

Indsats i hverdagen

Hvordan I samarbejder i hverdagen, når der opstår behov for koordinering – fx ved situationer, der kan øge risikoen for tilbagefald til kriminalitet, udfordringer i borgerens trivsel eller ønsker fra borgeren. Herunder hvordan I sikrer hurtig kontakt og fælles handling.

Dokumentation og viden

Hvordan I dokumenterer, deler og anvender viden om borgeren i samarbejdet – herunder hvordan relevant viden bringes i spil på tværs, så den kan danne grundlag for beslutninger og den årlige udtalelse.

Samarbejdsskema: Min Forberedelse

Tema	Min rolle	Min samarbejds- partners rolle	Min rolle i at inddrage borgerens perspektiv
 <p>MÅL</p> <p>Hvordan arbejder vi med mål for borgeren?</p>			
 <p>Indsats i hverdagen</p> <p>Hvordan samarbejder vi i de situationer, der opstår i hverdagen?</p>			
 <p>Dokumentation og viden</p> <p>Hvordan arbejder vi med at dokumentere og dele viden om borgeren?</p>			

2 Drøftelse (fælles møde)

Formål

Formålet er at skabe en fælles forståelse af samarbejdet, som kan danne grundlag for konkrete aftaler.

Trin 2 gennemføres som et fælles møde, hvor I deler jeres refleksioner fra trin 1 og undersøger, hvordan jeres roller hænger sammen i samarbejdet.

Vær særligt opmærksomme på, hvor I har samme forståelse, hvor der er forskelle, og hvor der er behov for afklaring.

Tema

Skrivefelt

MÅL

Hvordan arbejder vi med mål for borgeren, og hvordan hænger dom, handleplan, pædagogiske mål og borgerens egne ønsker sammen?

Indsats i hverdagen

Hvordan samarbejder vi om de situationer, der opstår i hverdagen – herunder ved risiko for tilbagefald til kriminalitet – og hvordan inddrager vi borgerens perspektiv?

Dokumentation og viden

Hvordan dokumenterer og deler vi viden – herunder borgerens egne oplevelser – så den kan danne grundlag for beslutninger og den årlige udtalelse?

3

Planlægning (fælles møde)

Formål

At omsætte jeres drøftelser til klare og konkrete aftaler om samarbejdet omkring borgeren.

I dette trin omsætter I jeres drøftelser til konkrete aftaler om samarbejdet omkring borgeren.

Tag udgangspunkt i de områder, hvor der er uklarhed eller behov for ændringer, og aftal, hvad I vil gøre anderledes fremover.

Vær konkrete: Hvem gør hvad, hvornår – og hvordan følger I op?

Tema	Skrivefelt
 <p>MÅL</p> <p>Hvad aftaler vi om samarbejdet med mål, herunder hvordan borgerens ønsker, håb og drømme inddrages?</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
 <p>Indsats i hverdagen</p> <p>Hvad aftaler vi om samarbejdet om indsatsen i hverdagen, herunder hvem der gør hvad, og hvordan borgeren inddrages?</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
 <p>Dokumentation og viden</p> <p>Hvad aftaler vi om samarbejdet om dokumentation og videndeling, herunder hvordan borgerens perspektiv indgår?</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

De vigtigste dokumenter og hvor du finder dem

Når en borger har en foranstaltningsdom, er det afgørende, at I sætter jer grundigt ind i dommen og de centrale dokumenter i sagen. Denne viden danner grundlag for indsatsen og har betydning for, om dommen på sigt kan lempes eller ophæves. Her er de vigtigste dokumenter og kilder:

- **Dommen (domsudskrift)**

Beskriver, hvad borgeren er dømt for, og hvilke vilkår der gælder.

Findes i kommunens sag eller udleveres fra retten (kræver ofte samtykke).

- **Mentalerklæringen**

Giver viden om borgerens funktionsniveau og behov for støtte.

Udarbejdes til retten og kan indhentes via kommunen eller statsadvokaten (ofte med samtykke eller efter konkret vurdering).

- **Handleplan (§141)**

Beskriver mål og indsats og kobler dommens krav til hverdagen.

Findes i kommunens journalsystem.

- **Pædagogisk plan**

Omsætter handleplanen til konkret støtte i hverdagen.

Findes hos bostedet eller bostøtten.

- **Samrådsudtalelser (hvis de findes)**

Faglige vurderinger, der kan pege på justeringer i indsatsen.

Findes i kommunen (i de kommuner der anvender samråd).

- **Social- og Boligstyrelsens håndbog: Sigtede og domfældte borgere med udviklingshandicap**

Samler lovgivning og giver overblik over den kriminalpræventive sociale indsats.

Findes på www.sbst.dk

- **Rigsadvokatmeddelelsen om psykisk afvigende kriminelle**

Beskriver de forskellige typer foranstaltningsdomme.

Findes på www.retsinformation.dk

- **Udgangsbekendtgørelsen**

Fastlægger regler for udgang og hvem der kan give tilladelse.

Findes på www.retsinformation.dk

- **Service-loven (kap. 24 og 24 d)**

Regler for magtanvendelse og særlige indgreb.

Findes på www.retsinformation.dk

Viden, metoder og værktøjer

På VIDEN PÅ TVÆRS finder I artikler, metoder og værktøjer til arbejdet med borgere med udviklingshandicap og dom:

<https://vpt.dk/projekt/mennesker-med-udviklingshandicap-og-dom>

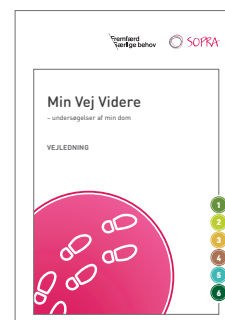
Materialerne er udviklet i projektet *Domfældte med udviklingshandicap*, som har haft til formål at styrke indsatsen og samarbejdet omkring borgere med foranstaltningsdom. Projektet bygger på vidensindsamling, undervisningsforløb og bidrag fra eksperter og har resulteret i artikler, metoden *Min vej videre* samt en række værktøjer til praksis.

Min vej videre – en kriminalpræventiv metode

Min vej videre er en metode med samtaleværktøjer, der understøtter samarbejdet med borgeren. Metoden:

- hjælper borger og fagperson med at forstå dommen
- støtter borgeren i at fastholde håb og drømme
- gør det muligt at arbejde med realistiske mål
- kan bidrage til, at dommen på sigt lempes eller ophæves

Materialet består af samtaleværktøjer og en vejledning til fagprofessionelle.

Artikler – sådan arbejder I i praksis

På vpt.dk finder I artikler samlet under temaet "*Sådan gør du – arbejdet med foranstaltningsdomme*". Artiklerne giver indsigt i centrale opgaver og konkrete greb i arbejdet med borgere med dom – fra forståelse af dommen og arbejdet med mål og motivation til samarbejde, dokumentation og udtalelser.

Artiklerne kan bruges som fælles fagligt afsæt i arbejdet med konkrete sager.

Samarbejdsværktøjer – støtte til centrale situationer

Dette samarbejdsværktøj er en del af en serie på seks værktøjer til arbejdet med borgere med foranstaltningsdom:

1. Samarbejde når en foranstaltningsdom træder i kraft
2. Samarbejde i landskabet om en foranstaltningsdom
3. Samarbejde mellem myndighed, tilsyn og bostøtte
4. Samarbejde med bistandsværgeren
5. Samarbejde om udgang
6. Samarbejde om den årlige udtalelse

Værktøjerne tager afsæt i typiske situationer i praksis og kan bruges til at skabe overblik, styrke samarbejdet og kvalificere indsatsen.

De indeholder refleksionsspørgsmål og understøtter arbejdet i konkrete situationer.

Om udviklingen af metode og samarbejdsredskaber

Metoden *Min vej videre* og samarbejdsværktøjerne er udviklet af Sopra for Fremfærd Særlige Behov i projektet *Domfældte med udviklingshandicap*. Projektet har haft til formål at styrke indsatsen og samarbejdet omkring borgere med udviklingshandicap og foranstaltningssdom.

Metoden og samarbejdsværktøjerne bygger på en fælles videns- og udviklingsproces med vidensindsamling, interviews, undervisningsforløb, afprøvning i praksis og bidrag fra borgere, fagprofessionelle, ledere og videnspersoner på området.

Undervejs blev det tydeligt, at der er brug for viden, metoder og værktøjer, som kan skabe bedre sammenhæng mellem borgerens håb og drømme, dommens vilkår, de kriminalpræventive mål, samarbejdet på tværs og den nødvendige dokumentation.

En særlig tak skal gå til Line Søgaard, kriminolog, og Nina Navntoft-Pedersen, psykolog, fra SUA – Specialområde Udviklingshandicap, Region Midtjylland.

Allerede før projektet blev sat i gang, havde vi mødt og ladet os inspirere af deres kriminalpræventive gruppeforløb KRIGU. KRIGU viste fra begyndelsen, at man kan arbejde tydeligt, konkret og recovery-orienteret med borgere med udviklingshandicap og dom. At borgerens håb, drømme og ønske om at komme videre ikke skal sættes på pause, fordi der er en dom. Tværtimod kan viden, fællesskab og forståelse af egen situation være vigtige skridt på vejen mod at få en dom lempet eller ophævet.

Specialområde Udviklingshandicap var blandt de første, vi inviterede ind i projektet. Deres viden, praksiserfaringer, generøsitet, podcast og KRIGU-materiale har været en væsentlig inspiration for udviklingen af både *Min vej videre* og de øvrige værktøjer. Med KRIGU har de været first movers på et område, hvor mange har manglet konkrete og håbsbærende veje at gå.

**Fremfærd
Særlige behov**

Sopra
Quintus – Refshalevej 110 A
1432 København K
Telefon: 51 48 85 82
www.sopra.dk

Downloades gratis på www.sopra.dk

© Sopra

Design: 4PLUS4 (3971)

Tak til videnspersoner og samarbejdspartnere

En stor og varm tak til alle, der har bidraget til projektet og til udviklingen af materialerne:

- De borgere, der har medvirket i projektet, for at dele erfaringer, håb, frustrationer og perspektiver på, hvordan et domsforløb opleves indefra.
- Rikke Sørensen, ULF Ungdom, for at bidrage med borgerperspektiver og viden om, hvordan mennesker med udviklingshandicap kan få en tydeligere stemme i beslutninger og indsatser, der vedrører deres eget liv.
- Thomas Gruber, LEV, for at bringe pårørende- og interesseorganisationens perspektiv ind i projektet og tydeliggøre de udfordringer, som både borgere og pårørende kan opleve i komplekse domsforløb.
- Nana Kryger la Cour, Statsadvokaturen, for at bidrage med viden om foranstaltningssdomme, statsadvokatens rolle og de retlige rammer, som indsatsen skal forstås og dokumenteres inden for.
- Bodil Seneca Lie, VISO/Social- og Boligstyrelsen, for at bidrage med viden om handleplaner, mål, dokumentation og behovet for sammenhæng mellem dom, indsats og faglig opfølgning.
- Jan Therkelsen, Viborg Kommune og Samråd Midtjylland, for at bidrage med viden om samrådets funktion og om balancen mellem støtte, kontrol, retssikkerhed og kriminalpræventiv indsats.
- Ditte Høftoft Nielsen, Kira Ormhøj Rasmussen, Kristian Kristensen og Peter Larsen fra botilbuddet Grevenlund i Odense, for at bidrage med praksiserfaringer fra hverdagen tæt på borgerne og for at afprøve værktøjer sammen med borgere.
- Betina Sjølund Smedegaard, Maiken Søgaard og Sonja Vermeulen fra botilbuddet Kærsangervej 252 i Viborg, for at bidrage med praksisnær viden om arbejdet med borgere med udviklingshandicap og dom og for at afprøve værktøjer i hverdagspraksis.
- Anne Yde og Lis Matthiesen, Mariagerfjord Kommune, for at bidrage med myndighedsperspektivet og konkret viden om tilsyn, kriminalpræventive mål, dokumentation og samarbejdet mellem myndighed og udfører.
- Helle Høeg, Metodecenteret, for at bidrage med viden om rusmiddelbehandling målrettet mennesker med udviklingshandicap og for at bringe konkrete erfaringer fra gruppeforløb ind i projektet.
- Great Dane Kommunikation, for samarbejdet om film, optagelser og formidling af videnspersonernes perspektiver.

Tak også til alle deltagere på kursusforløbene i Ringsted, Silkeborg, København og Odense. Jeres spørgsmål, refleksioner, erfaringer og afprøvninger har været med til at kvalificere materialerne og gøre dem mere brugbare i praksis.

Materialerne er med andre ord ikke blevet til ét sted eller af én stemme. De står på mange menneskers viden, praksiserfaringer og generøse deling. Vi håber, at de kan bruges som konkret støtte i arbejdet med at styrke borgerens indefra-perspektiv, skabe bedre samarbejde på tværs og understøtte en indsats, hvor vejen fra dom til drøm bliver tydeligere, mere fælles og mere mulig.

God fornøjelse
Sopra